

Vänsterpartiets förslag till Mål och budget 2025 med flerårsplan 2026–2028

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till Mål och budget 2025 med flerårsplan 2026–2028 med följande ändringar:

1. Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2025 till 20 kr och 15 öre, vilket är samma skattesats som 2024.
2. Driftramarna för nämnderna fastställs enligt följande (tkr)

	Höger- minoriteten 2025	Vänsterpartiet 2025	Skillnad
Kommunstyrelsen	-526,4	-536,4	-10
KF/KS förfogande	-147,6	-136,6	11
Samhällsbyggnadsnämnden	-201,3	-236,914	-35,614
-Exploateringsverksamheten	0	0	0
Teknik- och fastighetsnämnden	-61,7	-62,7	-1
Miljö och hälsoskyddsnämnden	-5,3	-6,528	-1,228
Kultur- och fritidsnämnden	-305,7	-338,013	-32,313
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-332,2	-336,2	-4
Utbildningsnämnden	-3002,5	-3025,8	-23,3
Socialnämnden	-747,6	-771,6	-24
Vård- och omsorgsnämnden	-1535,8	-1552,558	-16,758
Tullinge kommundelsnämnd	-72,4	0	72,4
Revision	-4,6	-5,362	-0,762
Summa	-6963	-7028,575	-65,575

3. Verksamhetens driftramar i plan 2026–2028 justeras i enlighet med förändringarna i punkt 3 ovan.

Följande uppdrag utöver dem i kommunstyrelsens förslag ges:

- a. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur karensavdraget vid sjukdom kan avskaffas för personal i förskolan och för andra yrkesgrupper.
- b. Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett hyresfritt nyttjande för barn- och ungdomsverksamhet i de kommunala anläggningarna som hyrs via kultur- och fritidsförvaltningen.
- c. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom ramen för den övergripande klimatstrategin ta fram en särskild strategi för att så fort som möjligt avsevärt minska kommunens energikonsumtion genom åtgärder inom uppvärmning, transporter, belysning m.m.
- d. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att ta fram en pollineringsplan för Botkyrka.
- e. Vård- och omsorgsnämnden uppdras att planera en avveckling av anlitandet av privata utförare i hemtjänsten.
- f. Teknik- och fastighetsnämnden får tillsammans med berörda nämnder i uppdrag att ta fram ett styrdokument som reglerar hur lokaler ska byggas med avseende på klimatpåverkan, tillgänglighet, verksamhetsanpassning etc. samtidigt som det byggs så kostnadseffektivt som möjligt.
- g. Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att tillsammans med Utbildningsnämnden ta fram ett vård- och omsorgsboende och en förskola som genomför ett pilotprojekt med 30 timmars arbetsvecka för all personal i verksamheterna.
- h. Kommundelsnämnd Tullinge införs inte och 4,6 mkr sparas till förmån för en långsiktig demokratiutvecklingssatsning i hela kommunen.
- i. Fullmäktiges finansiella resultatmål ändras till ”resultatet, inklusive exploateringsintäkter och gatukostnadsersättningar, bör utgöra minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.”

j. Samhällsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att utforma en plan för och påbörja arbetet med att stegvis återföra gatuunderhåll och parkförvaltning helt i kommunal regi.

k. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen ges i uppdrag att med uppsökande verksamhet stötta utomeuropeiskt födda kvinnor till arbete eller studier.

5) I samhällsbyggnadsnämndens investeringsplan stryks Gångväg runt Tullingesjön (5 300 tkr för 2025), i kultur- och fritidsnämndens plan stryks Lida konstsnöanläggning etapp 2 (15 000 tkr 2025) och planvärme på Storvretens idrottsplats (2 500 tkr). Teknik och fastighetsnämndens investeringsplan tillförs 5 000 tkr för energisparåtgärder 2025 och ytterligare 5 000 tkr för 2026 och 2027 samt 17 000 tkr 2025 för inledande investeringar i energiproduktion och energilagring.

Vi bygger Botkyrka

(Ur Vänsterpartiet Botkyrkas kommunalpolitiska program 2022–2026)

Botkyrka är en ung och kaxig kommun med ett starkt självförtroende. Kommundevisen ”långt ifrån lagom” är faktiskt ovanligt träffande! Men Botkyrkas självförtroende bygger inte på förmögenheter och privilegier. Skaparkraften och målmedvetenheten växer inte sällan ur erfarenheter av fattigdom, förtryck och diskriminering – i vårt land eller i andra länder. Det är en styrka som kommunen måste bli bättre på att understödja och använda.

Botkyrka är en kommun som växer och utvecklas. Allt fler ser en framtid i Botkyrka för sig och sina barn. Vi vill att ännu fler får den möjligheten genom att satsa på bostäder, förskolor, skolor, kultur och äldreomsorg och allt annat som behövs i ett väl fungerande samhälle för alla. Men klassklyftorna finns även i Botkyrka. De måste bekämpas och minskas genom en tydlig vänsterpolitik för rättvisa och jämlikhet. Vi ska bygga ett Botkyrka för alla!

Framtidens arbetsmarknad finns i Botkyrka – en stor andel invånare med internationella erfarenheter och stora språkkunskaper är en ovärderlig tillgång för näringslivet i en globaliserad ekonomi. De företag som först inser det har ett enormt försprång. Men det krävs också en ambitiös kommunal arbetsmarknads- och utbildningspolitik som skapar nya vägar till arbete och studier för fler.

Botkyrka har setts som en föregångare på kulturens och upplevelsernas arena. Här förverkligas drömmar. Detta skulle inte vara möjligt utan Botkyrkas föreningar och eldsjälar. De ska få ännu bättre möjligheter att verka.

Demokratin måste ständigt utvecklas om den inte ska dö bort. Vi vill göra det lättare för Botkyrkaborna att vara med och påverka sin vardag och samhällsutvecklingen. Demokrati är mer än möjligheten att gå och rösta vart fjärde år. Demokrati och jämlikhet är tätt sammanvävda. Både klass och kön avgör i stor utsträckning i vilken mån vi inte bara har *rätt*, utan också en reell *möjlighet*, att delta i den demokratiska processen. Därför är arbetet för jämställdhet och jämlikhet, mot diskriminering och orättvis fördelning, en del av demokratin.

Vänsterpartiet styrde Botkyrka tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet mellan 2006 och 2018. Vi åstadkom en hel del. I stället för skattesänkningar och nedskärningar satsade vi på den gemensamma välfärden och vi investerade i utbildning och kultur. Vi stärkte barnomsorgen genom att bli den första kommunen i Sverige som gav alla barn rätt till 35 timmars förskola. Vi öppnade barnomsorg på obekväm arbetstid, så att även exempelvis ensamstående mammor kan jobba. Vi införde rätt till heltid för kommunens anställda. Vi satsade på yrkesutbildning för unga och vuxna och skapade en framgångsrik lokal arbetsmarknadspolitik. Vi var den mest offensiva kommunen när det gäller klimatpolitik och vi såg till att alla ungdomar hade en fritidsgård att gå till.

Efter valet 2018 ersattes Vänsterpartiet av tre borgerliga partier i den styrande majoriteten. Det har märkts. Stora delar av hemtjänsten har privatiserats. Rätten till heltidsförskola för alla finns inte längre. Klimatarbetet har halkat efter. Socialtjänsten är underfinansierad. Vänsterpartiet är berett att med ditt stöd sätta Botkyrka på rätt kurs igen!

Det spelar roll vilket parti du röstar på! Vänsterpartiet är garanten för att välfärd och allmännytta inte privatiseras och säljs ut. En röst på Vänsterpartiet är en röst för minskade klassklyftor, fördjupad demokrati och lika rättigheter för alla. Det är en röst för en radikal miljö- och klimatpolitik och mot privatiseringar, marknadslösningar och växande klassklyftor. En röst på Vänsterpartiet är en röst för ett Botkyrka för alla.

Hållbar utveckling kräver vänsterpolitik

Den övergripande politiska uppgiften är att säkra en långsiktigt hållbar samhällsutveckling – socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Det vi gör i dag får inte undergräva möjligheterna att klara av morgondagens problem. Redan nu måste vi skapa förutsättningar för ett gott samhälle för kommande generationer. Social hållbarhet förutsätter att vi minskar klass- och könsklyftorna i samhället. Jämlikhet och jämställdhet är kanske de viktigaste faktorerna bakom människors välbefinnande och samhällets förmåga till utveckling. I samhällen med stora och växande klyftor hämmas utvecklingen. Folkhälsan försämras. Kriminalitet, sociala konflikter och orättvisor sliter sönder samhället och demokratin urholkas. Ett sådant samhälle har svårare att klara framtidens utmaningar.

Den miljömässiga hållbarheten handlar i dag till stor del om klimatet. Vi måste snabbt ställa om vårt sätt att producera och konsumera så att vi får ner utsläppen av växthusgaser och minimerar de framtida klimatförändringarna. Därför är det viktigt att vi driver på för nya kollektivtrafiklösningar och planerar för en helt koldioxidfri kommun. Men det finns även andra aspekter av den miljömässiga hållbarheten – vi måste slå vakt om den biologiska mångfalden och kraftigt minska utsläppen av gifter och gödningsämnen i miljön. Allt detta kräver mer av demokratisk samhällsplanering och styrning av ekonomin. Den liberala marknadsmodellen är oförmögen att hantera vår tids miljöhot.

Den ekonomiska hållbarheten kan på kort sikt och i det lokala perspektivet innebära att vi har en stabil kommunal ekonomi där inkomster och utgifter är under kontroll och där vi tar hand om våra gemensamma tillgångar genom underhåll och förebyggande insatser.

I ett större perspektiv handlar det om hur vi skapar förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling som kommer alla till del och om hur vi finansierar den gemensamma välfärden. Den välfärd vi vill ha måste alltid betalas. Frågan är bara hur. Vänsterpartiet vill ha en välfärd man kan lita på, utan privata vinster, med en skola som utjämnar klasskillnader, en värdig äldreomsorg och en sjukvård som är av högsta kvalitet och lika för alla.

I ett samhälle byggt på omtanke tar vi hand om varandra. Det är både mer rättvist och hållbart. När det gäller långsiktigt hållbar samhällsutveckling så är det vänsterpolitik som är lösningen – högerpolitiken är en del av problemet.

Klimatarbetet kan inte vänta

De ekonomiska och sociala klyftorna vidgas allt mer. När vardagen är otrygg och framtiden oviss blir vårt fokus gärna kortsiktigt och snävt, och vi förlorar det större perspektivet. Vi glömmer lätt det vi egentligen vet – att vi befinner oss mitt i två kriser som kommit smygande men nu växer allt snabbare. Den ena är *klimatförändringen* som vi själva orsakar genom utsläpp av växthusgaser, och den andra är *artutrotningen* som är orsakad av vårt sätt att skövla och förorena naturen. Dessa båda kriser hotar inte bara mänskligheten utan allt liv på jorden.

Runt om i världen utlyser kommuner, regioner och organisationer klimatnödläge. Vänsterpartiet vill att även Botkyrka sällar sig till denna växande skara. Det skulle signalera insikt om hur allvarlig och brådsakande situationen är, men de vackra orden måste åtföljas av en resolut handlingsplan. Sammantaget skulle en utlysning av nödläge, en åtgärdsplan och en informationskampanj hjälpa till att skapa uppslutning bakom en mer offensiv klimatpolitik. Vi behöver ha med klimatperspektivet i alla beslut vi fattar, men det är också viktigt att vi granskar hela vår verksamhet utifrån ett klimatperspektiv, även då det gäller redan fattade beslut som kan behöva omprövas.

Otillräckliga klimatmål och bristande handlingskraft tar oss allt närmare en katastrof. Vi riskerar en kollaps av det globala ekosystemet och att stora delar av planeten blir obeboeliga i en allt varmare värld. Alla - från överstatliga organ till var och en av oss - måste bidra till omställningen. Alltför många väntar bara på att andra skall agera. Det är viktigare än någonsin att vi ser helheten och tar hänsyn till de långsiktiga konsekvenserna av allt vi gör i kommunen, och även hur det vi gör här hemma påverkar naturen, människorna och klimatet på andra platser. Vi behöver skydda den orörda natur som finns kvar och hantera vår jordbruksmark med stor varsamhet. Vi behöver förhålla oss till regionala, nationella och globala mål och överenskommelser, i vetskap om att dessa i allmänhet är för blygsamma för att kunna rädda klimatet och den biologiska mångfalden. För att ha en chans att uppnå ens dessa alltför blygsamma mål måste vår egen ambitionsnivå vara betydligt högre.

Det är lätt att bli uppgiven inför en så stor utmaning, men det är inte för sent att bromsa klimatförändringen. Vi behöver ställa om alla delar av samhället för att sluta använda fossila bränslen. Det handlar om att energieffektivisera fastigheter och att ställa om hela transportsektorn till fossilfrihet, men också att bygga ett

transportsnålt samhälle eftersom all energiproduktion har miljöpåverkan, även om den sker utan olja, kol och naturgas. Vi behöver bygga ut vår lokala elproduktion och vår förmåga att lagra el, och inte vänta på att andra skall bygga ut produktionen och överföringskapaciteten för att möta våra behov. Vi behöver främja naturliga kolsänkor och lokal livsmedelsproduktion, inte bara på landsbygden utan även i bostadsområden. Vi behöver leva i större samklang med naturen på den plats där vi befinner oss, och anpassa vårt samhälle för att kunna hantera konsekvenserna av den globala uppvärmningen.

Kommunernas ekonomi och välfärdens utmaningar

Kommunsverige står inför kärva ekonomiska villkor de närmaste åren. Befolkningsutvecklingen i riket, där andelen äldre ökar, innebär att kommuner och regioner står inför stora resursbehov de närmaste åren. Över en halv miljon personer är 80 år och äldre. Gruppen har ökat i antal och förväntas att fortsätta att öka snabbt de kommande åren. År 2030 beräknas att de är 810 500 i dessa åldrar. SKR har tidigare beräknat att antalet anställda i välfärden då behöver öka med ca 13 000 personer per år för att möta den demografiska utmaningen. Det baseras på ett ökat rekryteringsbehov med en ökad andel äldre, men också att personal behöver ersättas vid pensionsavgångar. Det innebär en ökning med 52 000 heltidsanställda fram till 2026. I mars 2022 bedömde Konjunkturinstitutet detta resursgap (tillsammans med en viss kvalitetshöjning) till 37 miljarder kronor. I samma rapport i juni 2022 hade detta resursgap växt till hela 59 miljarder kronor, bl.a. som ett resultat av den höga inflationen.

Om resurserna inte tillåts öka i takt med demografin så innebär det en kontinuerlig nedskärning på verksamheternas kvalitet. För Vänsterpartiet är resurser till välfärden en helt avgörande fråga och vi menar att det krävs en ny finansieringsmodell för att inte personaltätheten automatiskt ska minska och kvaliteten urholkas när befolkningen växer och blir äldre.

Vänsterpartiet har i riksdagen redovisat ett samlat paket för att stärka välfärden. Först och främst måste de generella statsbidragen kraftigt öka för att kommuner och regioner ska kunna möta de kostnader som följer av den demografiska utvecklingen utan nedskärningar eller kommunala skattehöjningar.

I Vänsterpartiets skuggbudget för 2025 föreslogs ett återhämtningsstöd till välfärden på 20 miljarder för att kompensera för nedskärningarna som gjorts i svensk välfärd under lång tid. Tillsammans med Vänsterpartiets övriga

satsningar på välfärden innebär återhämtningsstödet att man kommer i kapp de senaste 14 åren av nedskärningar från statens sida. Återhämtningsstödet ska kvarstå till dess en stabil och långsiktig finansiering av kommunsektorn finns på plats. Vidare står kommuner och regioner inför stora investeringsbehov. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att staten tar ansvar och bidrar till att viktiga samhällsfastigheter som är nödvändiga för olika välfärdsfunktioner faktiskt byggs. Vänsterpartiet har därför i riksdagen föreslagit ett investeringsstöd för samhällsfastigheter de kommande tre åren.

Personalen är den viktigaste resursen i vården och omsorgen. Samhället behöver förnya sitt åtagande att säkerställa en god arbetsmiljö för de som arbetar i vården och de som söker sig dit. Vänsterpartiet arbetar för att vård- och omsorgsyrkerna ska värdesättas som de samhällsnödvändiga tjänster de är. Långsiktiga satsningar på personalens löner, arbetsvillkor och kompetensutveckling är en förutsättning för att vi ska ha en hälso- och sjukvård som motsvarar de behov som finns och kraven i hälso- och sjukvårdslagen.

En förutsättning för att många inom vård och omsorg ska ha lust och ork ett helt yrkesliv är att de ges en möjlighet att arbeta mer noggrant, i sällskap av fler kollegor. I rapporten ”Skatteväxling för välfärden” har Kommunal frågat experter inom vård, skola och omsorg hur många fler anställda som krävs för att bemanning och arbetsmiljön ska bli acceptabel. Den samlade bilden av Kommunalns utredning var att det fattas minst 50 000 heltidsanställda för att uppnå en tillfredsställande bemanning. Detta skulle enligt Kommunal kosta ca 30 miljarder kronor.

Många yrken, särskilt arbetaryrken, inom vård och omsorg har låga löner. Ungefär 80 procent av de anställda inom vård och omsorg är kvinnor. Enligt LO är arbetarkvinnors löner 88 procent av männens. Förklaringen till löneskillnaden ligger i kombinationen av en könssegregerad arbetsmarknad och löneskillnaderna mellan olika yrken och sektorer. Det vill säga att medellönen oftast är lägre inom de yrken som domineras av kvinnor jämfört med mansdominerade yrken. En satsning på villkoren inom vård och omsorg blir därför en mycket tydlig satsning på kvinnors löner, särskilt arbetarkvinnors.

Välfärden står inför stora utmaningar. Välfärdstjänsternas kvalitet är starkt beroende av att fler arbetar där. Det är en viktig uppgift för staten att se till att

omfördela resurser till detta. Coronapandemin resulterade i en vårdskuld när operationer och behandlingar sköts på framtiden och kommuner och regioner står inför ett mycket stort rekryteringsbehov. För att kommunsektorn ska lyckas med sin personalförsörjning krävs både stora utbildningssatsningar och betydande ansträngningar för att öka välfärdssektorns attraktivitet. Centralt i det sammanhanget är att göra utbildningarna till välfärdens olika yrken mer attraktiva, men också att kommunerna för en progressiv personalpolitik med avseende på kompetensutveckling, löner och arbetsmiljö.

Effektiviseringar eller ”effektiviseringar”?

I nämndernas budgetramar ingår effektiviseringskrav på 1 procent 2025 och 2026 med undantag för utbildningsnämnden som inte har något effektiviseringskrav 2025.

Under hösten rapporterade nämnderna vilka effektiviseringsåtgärder man avsåg att genomföra under 2025. En genomgång av nämndernas förslag visar att man haft svårt att hitta ytterligare effektiviseringar och de är även i år påfallande otydliga. Betydligt mindre än hälften av de aviserade kostnadsminskningarna är verkliga effektiviseringar, dvs samma kvalitet eller volym till lägre kostnad alternativt högre kvalitet/högre kvalitet eller större volym till samma kostnad. Resten är rena nedskärningar, kostnader som av olika skäl försvinner, vagt specificerade ”övriga effektiviseringar” eller bara fromma förhoppningar.

Vänsterpartiet föreslår att effektiviseringsbetingen för miljö- och hälsoskyddsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden stryks.

Skattesats för 2025

Kommunstyrelsen föreslår en sänkning av skattesatsen med tio öre till 20,05 kr. Botkyrka har haft oförändrad skattesats under många år, trots en periodvis ansträngd ekonomi och ett växande behov. Vänsterpartiet har alltid så långt som möjligt velat undvika kommunala skattehöjningar eftersom de slår hårdast mot dem som har låga inkomster och små marginaler. Å andra sidan slår nedskärningar och försämringar av den kommunala välfärden hårdast mot samma grupper, varför en skattehöjning aldrig kan uteslutas på förhand. En avvägning i ljuset av behoven måste alltid göras.

Den s.k. skattekvoten, dvs förhållandet mellan det totala skatteuttaget i landet och den samlade ekonomin, har under en följd av år minskat och var 2023 41,4 %, cirka 8 procentenheter lägre än dess högsta läge 1990. Om vi hade behållit 1990 års skattekvot så hade välfärden kunnat tillföras drygt 440 miljarder kr årligen.

Samtidigt innebär en förändrad befolkningssammansättning att välfärdens kostnader ökar. Denna ekvation går inte ihop utan att skattekvoten tillåts öka igen. Den fördelningspolitiskt bästa lösningen vore att staten ökar sitt skatteuttag, i första hand på bolagsvinster, höga inkomster och stora förmögenheter, och i gengäld ökar de generella statsbidragen till kommunerna. Detta är en politik som Vänsterpartiet hittills tyvärr varit ensam om. Därför kommer nu allt fler kommuner att tvingas höja sin kommunalskatt under de kommande åren – eller genomföra drastiska nedskärningar och försämringar.

Det ekonomiska läget under planeringsperioden bedöms nu vara sådan att en skattehöjning kan undvikas. Däremot är Vänsterpartiet inte berett att stödja en skattesänkning. Skattesatsen föreslås vara oförändrad, 20 kr 15 öre, vilket ger ett ytterligare utrymme på 22,5 mkr jämfört med kommunstyrelsens förslag.

Resultat

Det budgeterade resultatet för 2025 är 141,6 mkr vilket motsvarar 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. I det budgeterade resultatet ingår dock inte förväntade exploateringsintäkter och gatukostnadsersättningar, Dessa beräknas till 360 mkr 2025 och 427 mkr 2026. Vänsterpartiet anser att ett rimligt överskott i resultaträkningen bör eftersträvas, men menar att det är det faktiska resultatet, dvs det som redovisas i bokslutet, som är väsentligt, inte det resultat som budgeteras. Fullmäktiges finansiella resultatmål bör därför ändras till ”resultatet, inklusive exploateringsintäkter och gatukostnadsersättningar, bör utgöra minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.” Mot bakgrund av de prognostiserade exploateringsintäkterna under kommande år innebär Vänsterpartiets budgetyrkande ett något lägre budgeterat resultat.

Ändringar i driftramar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tillfördes 2023 1 200 tkr för ett pilotprojekt för att systematiskt inhämta bakgrundskontroller vid nyanställning. Redan i dag görs bakgrundskontroller (utdrag ur belastningsregistret). Det finns ett skäl till att lagen reglerar för vilka tjänster och med avseende på vilka brott sådana kontroller ska göras. Den som avtjänat sitt straff ska inte straffas ytterligare genom att tvingas redovisa domar som saknar betydelse för den tjänst man söker. Tvärtom är det positivt om människor lämnar kriminalitet t.ex. genom en kommunal anställning. 2023 riktade JO skarp kritik mot Södertälje för dess tillämpning av ett motsvarande system för bakgrundskontroller. Botkyrka bör inte fortsätta med utökade bakgrundskontroller efter pilotprojektet

I förslaget till Mål och budget föreslås att en kommunalnämnd inrättas i Tullinge till en nettokostnad på knappt 5 000 tkr. Någon analys av de socioekonomiska effekterna av nämndens inrättande har inte gjorts, men det finns skäl att anta att nämnden snarast kommer att öka de socioekonomiska inflytandeklyftorna. Demokratin är under press, såväl internationellt som nationellt och lokalt. För demokratin strategiskt viktiga samhällsaktörer, som studieförbund och folkhögskolor, har drabbats av nedskärningar. Omläggningen av presstödet kommer att minska mångfalden i samhällsdebatten. Stödet för demokratin är fortfarande starkt, men det finns tecken på att det minskar, särskilt bland unga (se t.ex. SOM 2023). Botkyrka har under många år genomfört särskilda satsningar under valår för att öka valdeltagande. Det har varit bra insatser, men de har visat sig otillräckliga. Vänsterpartiet menar att det behövs en långsiktig, uthållig och bred satsning för att stärka den lokala demokratin, möjligheterna till inflytande över samhällsutvecklingen och stödet för demokratin. Satsningen ska utformas och drivas tillsammans med civilsamhället i form av studieförbund, folkhögskola och föreningsliv i bred mening.

Klimatarbetet är av central betydelse för hela kommunen och alla verksamheter, och budgetansvaret lyfts därför till kommunstyrelsen, för att ge rådighet gentemot alla förvaltningar. Utöver en klimatanpassningsplan behöver kommunen också ta fram en aktuell klimathandlingsplan och en gedigen nulägesanalys i förhållande till koldioxidbudgeten. Mål och tidsskala måste sättas med hänsyn till regionala, nationella och internationella motsvarigheter. Vi avsätter 2 000 tkr till samordning och framtagande av planer samt 10 000 tkr sökbara investeringsmedel för åtgärder som minskar klimatpåverkan.

2024 beslutades att uppdragsersättningen till Mångkulturellt Centrum samt ersättningen knuten till IOP-avtalet med Changers Hub skulle sänkas kraftigt. Vi föreslår att dessa ersättningar återställs till 2023 års nivå och tillför därför KS motsvarande medel.

Netto tillförs kommunstyrelsens driftram 10 000 tkr.

Medel till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förfogande

Av anslaget till KS/KF:s förfogande på 147 500 tkr är merparten öronmärkta för vissa osäkra utgifter som ska avropas av berörd nämnd eller avser kostnader som uppkommer under året men som f.n. inte är kända.

Vi föreslår att reserverade medel för särskild lönesatsning 2026–2028 höjs från 6 000 tkr till 10 000 tkr/år. Dessa medel har tidigare framför allt använts för att justera lönerna för de befattningar där det finns svårigheter att rekrytera, medan de som har de lägsta lönerna ofta inte fått del av någon lönesatsning. Därför reserveras 4 000 tkr, för en låglönesatsning.

15 000 tkr föreslås omfördelas från socialnämnden, som kan avropa medlen om de behövs för att klara en budget i balans. Något motiv för denna operation anges inte. Vänsterpartiet föreslår att medlen ligger kvar i socialnämndens budget.

Netto minskas anslaget till KF/KS förfogande med 11 000 tkr.

Samhällsbyggnadsnämnden

Stockholmsregionen har växt kraftigt under flera decennier. Även om tillväxten har saktat ner som en följd av flera regeringars mycket restriktiva

migrationspolitik i kombination med sjunkande födelsenetto så vi finns fortfarande en stor brist på bostäder – särskilt hyresrätter med rimliga hyror. Vi behöver skapa utrymme och goda förutsättningar för vår växande befolkning genom att bygga bostäder och planera för samhällsservice, arbetsplatser, transportinfrastruktur och sociala miljöer. Vi behöver bygga klimatsmarta hyresrätter med rimliga hyror och utveckla vår bebyggelse så att människor kan leva hälsosamt och hållbart samtidigt som vi bevarar både brukbar mark som säkrar vår framtida livsmedelsförsörjning och naturmark som är en förutsättning för liv på jorden. Vi befinner oss i ett klimatnödläge som kräver både anpassning för att klara konsekvenserna av ett allt varmare klimat och akuta åtgärder för att bromsa uppvärmningen och stoppa förlusten av biologisk mångfald.

Samhällsbyggnadsnämnden har en nyckelroll i detta arbete, och även om vi går framåt med avstamp i den kunskap om klimat- och miljöfrågor som vi besitter i dag så finns det risk för att tidigare fattade beslut kan ha mycket negativa konsekvenser. Vänsterpartiet har motionerat om att kommunen behöver utlysa klimatnödläge, vilket bland annat innebär att vi behöver granska pågående och planerade projekt och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att allt arbete är kompatibelt med 1,5-gradersmålet, även om det kräver omprövning av tidigare fattade beslut. Om utsläppsminskningarna sker enligt den nuvarande politiken kommer den globala uppvärmningen att bli så hög som tre grader över förindustriella nivåer under detta århundrade, enligt IPCC.

Mycket av det arbete som är nödvändigt för att vi skall både lyckas med att minska vår klimatpåverkan och kunna hantera konsekvenserna av ett varmare klimat ligger på den förvaltning som arbetar mot både samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Samtidigt ligger mycket av den aktivitet som mest hotar våra möjligheter att hantera klimatkrisen också hos denna förvaltning. Den politiska styrningen och finansieringen måste tydligt staka ut en färdriktning som tar oss till en hållbar framtid på en levande planet, så att rätt prioriteringar kan göras inom förvaltningen.

När vi upprättar eller reviderar detaljplaner för att bygga nya bostäder, skolor och service bör det ske ur ett övergripande perspektiv med syfte att utveckla området och hela kommunen för ökad integration mellan kommunens delar och

mer jämlik tillgång till resurser mellan områden. Den kommunala planeringen skall inte fragmenteras på marknadens villkor.

Kommunens uppgift är att tillsammans med enskilda och organisationer skapa goda livsmiljöer där alla kan bo och verka. De allra flesta vill göra rätt, men ändå blir det ofta fel i praktiken, till stora kostnader både ekonomiskt och mänskligt för både kommunen och enskilda. Vi tror att en informationskampanj om de vanligaste bygglovsfrågorna kunde vara till stor nytta för fastighetsägare och minska belastningen på kommunens tillsynsverksamhet. Det vore också värdefullt att skapa rutiner för att utvärdera åtgärder och kampanjer av olika slag. Detta borde vara möjligt att integrera i den digitala processen och skulle ha stor potential för att spara resurser långsiktigt.

Arbetet med en ny översiktsplan är påbörjat och det är nu viktigt att den politiska beredningsprocessen inkluderar en bred förankring som ger planen möjlighet att fungera som styrande dokument under hela planperioden, i ett mycket turbulent politiskt läge i kommunen. Ett annat dokument som behöver få en tydligare status och kompletteras med en konkret handlingsplan är kommunens koldioxidbudget. Vi behöver uppdatera vår koldioxidbudget så att den täcker både den offentliga verksamheten, egen och upphandlad, men även den geografiska platsen och de konsumtionsbaserade utsläppen. Koldioxidbudgeten behöver få en tydlig status som styrande dokument och kopplas till en handlingsplan som beskriver hur målet om nettonollutsläpp skall uppnås genom konkreta åtgärder inom alla verksamheter och på alla nivåer. För detta arbete tillför vi samhällsbyggnadsnämnden 2 000 tkr.

Samhällsbyggnadsförvaltningens stadsmiljöenhets personalbudget för praktisk naturvård behöver förstärkas med 1 200 tkr motsvarande 1,4 årsarbetskrafter.

Vinterväghållning och underhåll av gator och parker är idag en verksamhet som till största delen sköts av ett flertal upphandlade entreprenörer. En mindre del utförs fortfarande av kommunen själv. Detta leder till många problem.

Exempelvis bryts kontinuiteten varje gång en ny entreprenör tar över skötseln av ett visst område, det är svårt att ha en överblick och veta vem som har ansvar för varje gata, trottoar, cykelväg, gräsmatta etc. Kommunen måste upprätthålla en kontrollverksamhet vid sidan av en upphandlingsorganisation i stället för att helt enkelt ta eget ansvar för utförandet i hela kommunen. Erfarenheter från

andra kommuner visar att verksamheten blir både bättre och billigare när den drivs i egen regi. Vi föreslår därför ett gradvis återtagande till kommunalt utförande i hela kommunen, allt eftersom de upphandlade kontrakten i olika kommundelar löper ut. Detta är associerat med en investeringskostnad, rekrytering och utveckling av den egna organisationen, men vi räknar samtidigt med en löpande besparing på driframen. Förvaltningen får i uppdrag att utforma en plan och påbörja arbetet och vi tillför 2 000 tkr under 2025 för detta. 5 200 tkr.

Som effekt av att kommundelsnämnd Tullinge enligt Vänsterpartiets förslag inte införs, återförs 30 414 tkr till nämnden.

Netto ökas nämndens driftramar med 35 614 tkr.

Exploateringsverksamheten

Vid exploatering är det vanligt att kommunen säljer marken till exploatören (om den är kommunägd), vilket ger engångsintäkter men också mindre rådighet över markanvändningen. På längre sikt vill vi se en förändring av kommunens markstrategi. Mark är en ändlig resurs, en tillgång som vi förvaltar åt framtida generationer av Botkyrkabor, och vi bör som regel inte sälja mark utan i stället upplåta den som tomträtt vid exploatering.

Redan i budgeten för 2020 valde den politiska majoriteten att lägga de förväntade exploateringsvinsterna helt utanför resultaträkningen. Man menade att det inte var korrekt att göra som kommunen hittills gjort, dvs att i budgeten tillgodogöra sig dessa intäkter. En sådan budgetering innebär att alla exploateringsintäkter tillförs resultatet i bokslutet och minskar lånebehovet. Det innebär också att man avstår från att använda intäkterna till verksamhet. I mål och budget för 2021 hade den dåvarande majoriteten bytt ståndpunkt och man räknade in 20 000 tkr för att ”möjliggöra tillfälliga satsningar under 2021 för att lindra pandemins påverkan för Botkyrkabor och vissa kommunala verksamheter”. Det framgick dock inte vilka satsningar som avsågs. Sedan 2022 är posten återigen nollbudgeterad.

Vänsterpartiet instämmer i bedömningen att intäkter från exploatering inte bör användas till den kommunala verksamhetens drift. Möjligheten att använda exploateringsintäkter för att hantera ett hårt pressat ekonomiskt läge får inte bli

ett incitament för att avyttra kommunens mark och fastigheter. Vi föreslår att alla exploateringsintäkter placeras i en investeringsfond som används till klimatåtgärder som minskar behovet av att använda driftmedel för klimatkompensation om kommunen misslyckas med att uppnå klimatneutralitet i den egna verksamheten 2025.

Teknik- och fastighetsnämnden

Vänsterpartiet vill att snöröjningen i kommunen åter tas i egen regi. Anledningen är att kvaliteten på den nuvarande snöröjningen har varierat och tidvis varit undermålig. Oplogade gångvägar och felaktiga prioriteringar skulle kunna undvikas om kommunen själva ansvarar för snöröjningen. Genom att ha snöröjningen i egen regi kan vi samordna insatserna bättre och säkerställa att rätt områden prioriteras.

Under 2024 gjordes en analys av möjligheterna för kommunen att producera solenergi och vi behöver nu ta nästa steg i processen genom att ta fram en strategisk plan för solcellsutbyggnad och energilagring i egen regi. Vi tillför 1 000 tkr för detta arbete under 2025.

Nämnden får tillsammans med andra berörda nämnder i uppdrag att ta fram ett styrdokument som reglerar hur lokaler ska byggas med avseende på klimatpåverkan, tillgänglighet, verksamhetsanpassning etc. samtidigt som det byggs så kostnadseffektivt som möjligt (besluts punkt 4 f ovan).

Nämndens driftramar tillförs 1 000 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

En väsentlig del av den omställning som krävs för att klara klimatmålen – lokalt, nationellt och globalt – är en kraftigt sänkt energikonsumtion. Vänsterpartiet anser att kommunen inom ramen för den övergripande klimatstrategin ska ta fram en särskild strategi för att så fort som möjligt avsevärt minska kommunens energikonsumtion genom åtgärder inom uppvärmning, transporter, belysning m.m.

I det Grönstrukturprogram som antagits finns ett stort antal rekommendationer. De flesta av dessa är specifika åtgärder som bör utföras i samband med

exploatering eller investering, men det finns också ett antal kommunövergripande åtgärder som kräver investering i form av arbetstid – till exempel framtagandet av en pollineringsplan, vilket redan finns i många kommuner. Vi anser att miljöenheten behöver ha tillräckliga resurser för att kunna prioritera denna typ av arbete. Då vi befinner oss i ett klimatnödläge med enorma utmaningar för att ställa om till långsiktig hållbarhet har vi inte råd att reducera kapaciteten för den del av förvaltningen som har huvudansvar för detta arbete.

Nämndens effektiviseringsbeting, 228 tkr, tas bort.

Netto tillförs nämnden 1 228 tkr

Kultur- och fritidsnämnden

Botkyrka kommun är en av landets mest mångkulturella och dynamiska kommuner, med en stor och varierad ungdomsgrupp. I takt med att kommunen växer och utvecklas är det av stor vikt att säkerställa att alla ungdomar får tillgång till trygga mötesplatser där de kan känna sig inkluderade, bekräftade och sedda. För HBTQ-ungdomar kan denna typ av miljö vara särskilt viktig, då de i många fall möter utmaningar och risker i det dagliga livet på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Om man också lägger till en hederskontext börjar man förstå komplexiteten i detta. Därför vill Vänsterpartiet att kommunen utreder hur man på bästa sättet kan öppna en fritidsgård riktat till enbart denna målgrupp med avsikt att starta upp en sådan verksamhet. Nämnden tillförs 150 tkr 2025 och 1 800 tkr 2026

För fjärde året i rad ges kultur- och fritidsnämnden ingen volymkompensation trots att även denna nämnd får ökade kostnader i takt med att kommunen växer. Vänsterpartiet väljer att kompensera nämnden för detta genom att ta bort effektiviseringskravet för 2025, vilket innebär ett tillskott på 3 164 tkr.

Som en del av styrets besparingar inför 2020 sänktes anslaget till bibliotekens medieinköp. Biblioteken är viktiga för Botkyrkaborna och i medborgarundersökningen är de ofta den mest populära av alla kommunala verksamheter. Bibliotekens lokaler genomgår också sedan en tid tillbaka en allmän upprustning och tillgänglighetsanpassning. Vänsterpartiet anser att det är

av stor vikt att biblioteken har ett stort utbud för att öka sin relevans för medborgarna och skjuter därför till 750 tkr.

I Botkyrka ersätts inte familjer för den föräldraavgift som ibland debiteras när barn deltar i fritidsklubb i en annan kommun än Botkyrka. Vänsterpartiet anser att det är normalt att välja att delta i fritidsklubb i den kommun där man också går i skolan och har sina skolkamrater, och vill att möjligheten att delta i fritidsklubb ska vara likvärdig för alla Botkyrkabor som ingår i målgruppen. I detta budgetförslag tillför vi 250 tkr för att möjliggöra att ge ersättning för föräldraavgifter.

Vi upprepar också vårt förslag att låta utreda ett hyresfritt nyttjande av lokaler i barn- och ungdomsverksamheten i de kommunala anläggningar som hyrs ut via kultur- och fritidsförvaltningen.

Som effekt av att kommundelsnämnd Tullinge enligt Vänsterpartiets förslag inte införs, återförs 32 159 tkr till nämnden.

Kultur- och fritidsnämnden tillförs 32 313 tkr.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Lågkonjunkturen har lett till ökad arbetslöshet, inte minst i Botkyrka. Därmed är det extra viktigt att erbjuda effektiva åtgärder för att få så många Botkyrkabor som möjligt i meningsfull sysselsättning. Speciellt de som befinner sig långt från arbetsmarknaden, det gäller kvinnor, människor med utomeuropeisk bakgrund, människor med funktionshinder och långtidsarbetslösa.

Kommunfullmäktigeuppdraget för att få utomeuropeiskt födda kvinnor i mörkertalet i arbete gav goda resultat och bör återupptas. Det ger goda förutsättningar att bryta utanförskap ekonomiskt och socialt och kan ge goda ringar på vattnet i områden som behöver det.

Nedmonteringen av Arbetsförmedlingen har fått stora konsekvenser för kommunsektorn, där utmaningarna är ojämnt fördelade och kommuner som Botkyrka behöver göra stora kompensatoriska satsningar. Vänsterpartiet har

riktat stark kritik mot beslutet att lägga ut delar av SFI på entreprenad. Vi vill att återförandet av vuxenutbildningen och SFI i egen regi ska fortsätta.

En ökad mängd LSS-beslut i socialnämnden har lett till ett ökat behov av daglig verksamhet inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. Det är av yttersta vikt att förse de invånare som har rätt till det med daglig verksamhet som är trygg och meningsfull. Vi välkomnar investeringen i ytterligare ett resurscentrum för daglig verksamhet. Dessutom vill vi se en successiv höjning av dagersättningen.

För att möjliggöra satsningar på bland annat ungdomsjobb är det viktigt att nämndens budget inte drabbas av ytterligare nedskärningar. Effektiviseringsbetinget för 2025 tas bort.

Netto tillförs arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden 4 000 tkr.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har de senaste åren påverkats av att barnkullarna i förskola och grundskola har varit klart mindre än vad prognoserna tidigare visat. Särskilt i Tumba har förutsättningarna att planera den kommunala verksamheten försvårats av en större privat skoletablering. Systemet med skolpeng är så utformat att överkapaciteten vad gäller lokaler gör att kommunen måste betala mer till de fristående skolorna, vilket driver kostnader utan att nödvändigtvis ge något större värde till eleverna. I flera år har skolorna i Botkyrka varit pressade av nedskärningar, bland annat som en följd av detta. En förutsättning för att den svenska skolan ska kunna utvecklas på sikt är att systemet med marknadsskola avskaffas.

Nämndens ram reduceras med drygt 19 800 tkr på grund av minskande antal elever och förskolebarn. Skolans och förskolans kostnader kommer dock inte att minska lika mycket och lika snabbt. Vänsterpartiet tillför därför 10 mkr till nämndens ram.

Redan inför 2022 föreslog Vänsterpartiet en satsning på att öka inskrivningsgraden i förskolan i Botkyrka. De positiva effekterna av ett högt deltagande i förskolan är väl dokumenterade. Nämnden hade också redovisat att denna satsning fordrar mer pengar, närmare bestämt 3 800 tkr. Den dåvarande

mittenminoriteten sköt inte till dessa pengar, men det gjorde Vänsterpartiet i vårt förslag och det gör vi också nu. För att ytterligare öka inskrivningsgraden sänks förskoleavgifterna. Nämnden tillförs 14 000 tkr.

Även fritidshemmens inskrivningsgrad behöver öka, inte minst för att minska risken att barn söker sig till destruktiva miljöer på fritiden och dras in i kriminalitet. Avgifterna sänks och nämnden tillförs 14 000 tkr.

Nyligen har Skolinspektionen slagit fast att varannan granskad skola brister i sitt arbete med "läsa, skriva och räkna garantin". Metoden går ut på att tidigt under lågstadiet upptäcka vilka elever som behöver särskilt stöd eller extra anpassningar och därmed göra viktiga insatser som kan underlätta resten av skolgången. Skolorna själva uppger att den främsta orsaken är att de saknar tid och personal. Dessutom menar många lärare att kartläggningarna är onödiga, eftersom de ändå inte leder till att åtgärder sätts in. Nämnden tillförs också i vårt förslag 800 tkr för att stärka språkutvecklande arbetssätt i grundskolan (kompetensutveckling).

För några år sedan beslutade utbildningsnämnden att begränsa arbetslösa och föräldraledigas förskoletimmar till 25 (men fortfarande kräva full avgift). Rätten till förskola för barn till asylsökande och papperslösa samt asylsökande barn har också begränsats. Begränsningen av antalet förskoletimmar för föräldralediga och arbetslösa innebär svåra konsekvenser för enskilda. Förändringen slår olika hårt för olika socioekonomiska grupper. Vart tredje barn i Fittja är drabbat och "endast" vart tionde i Tullinge. Med precision drabbas den grupp som behöver förskolan mest, bland annat med avseende på språkutveckling. Ur ett barnfattigdomsperspektiv är det också negativt att dessa barn förlorat möjligheten att äta frukost och ett mellanmål på förskolan. Vänsterpartiet tillför i detta budgetyrkande 4 500 tkr för att åter kunna ge alla barn rätt till heltid i förskolan.

Den förra styrande koalitionen har sedan några år tillbaka avskaffat möjligheten att få tillgång till barnomsorg nattetid genom s.k. "nattis". Vänsterpartiet anser att det är en stor försämring för de föräldrar som är tvungna att arbeta på natten inom exempelvis vården. I detta budgetyrkande tillför vi 3 000 tkr för att verksamheten med barnomsorg nattetid ska kunna återupptas.

Inom förskolan arbetar personalen nära barnen och smitta kan lätt spridas. Pandemin lärde oss hur viktigt det är att man stannar hemma vid sjukdom. Karensavdraget verkar dock i motsatt riktning, och personal som lever med små marginaler kan känna sig tvingade att gå till jobbet trots symtom. Vänsterpartiet har i flera år, även innan pandemin, föreslagit att förskolepersonal bör ersättas för karensavdraget. Pandemin har ytterligare visat vikten av att göra just detta. Vi föreslår därför att kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur karensavdraget vid sjukdom kan avskaffas för bl.a. personal i förskolan. På riksnivå har Vänsterpartiet föreslagit ett avskaffat karensavdrag för alla.

Vänsterpartiet föreslår också ett pilotprojekt med arbetstidsförkortning på en förskola. Personalen på förskolor har hög arbetsbelastning och större sjukdomsfrånvaro än i andra verksamheter. Syftet med detta är inte bara att göra kommunen mer attraktiv som arbetsgivare, utan också att förbättra de anställdas hälsa. Minskad sjukfrånvaro och ökad personalnärvaro kan i längden leda till kostnadsbesparingar, vilket skulle kunna väga upp de initiala utgifterna för ett sådant pilotprojekt. För 2025 avsätt 2 000 tkr.

KÖSU, eller kommunövergripande särskild undervisningsgrupp, infördes i Botkyrkas skolor 2011. Syftet med KÖSU är att ge elever med särskilda behov en mer anpassad undervisning och stöd för att de ska kunna nå sin fulla potential. Dessa undervisningsgrupper organiseras och tillhandahålls av kommunen. Undervisningen i dessa grupper kan vara mer individualiserad och anpassad efter varje elevs behov och förutsättningar. KÖSU kan också inkludera resurser som specialpedagoger, terapeuter och andra professionella som kan erbjuda stöd och vägledning.

Men Botkyrka har alldeles för få KÖSU-platser. Köerna är tre gånger längre än behoven och speciallärare som är utbildade för just denna grupp effektiviseras bort. Vilket leder till mer arbete för en redan överbelastad lärarkår. Det är inte hållbart att Botkyrka inte kan tillgodose barn som har behov för mindre grupper, mindre sammanhang och större pedagogtäthet. Därför vill Vänsterpartiet lägga en särskild satsning på flera specialpedagoger för att möta detta behov.

Nämndens driftram ökas med 3 000 tkr

En genomgången gymnasieutbildning är den främsta skyddsfaktorn när det gäller möjligheterna till ett gott liv, och det minskar risken för ungdomar att hamna på glid. Vi har också en arbetsmarknad som i vissa branscher har mycket

stort behov av arbetskraft. Samtidigt finns lediga platser på kommunens gymnasier ofta på just de program som har störst chans att leda till jobb. Till exempel har Skyttbrinks gymnasium ett lägre söktryck nu än vad som vore önskvärt. Vänsterpartiet vill satsa 500 tkr på en marknadsföringsinsats som syftar till att öka intresset för och matcha personer till kommunens yrkesförberedande gymnasieprogram.

Utbildningsnämndens driftram tillförs 51 300 tkr...

Socialnämnden

”Det är (...) angeläget att påtala att nämndens verksamhet till största delen är lagstyrd och lyder under lagkravet om att erbjuda god kvalitet på sin verksamhet. Ett väsentligt område under perioden kommer därför vara att säkerställa att avvägningar för en ekonomi i balans inte medför avsteg från kvalitet och rättssäkerhet.” Så skrev den dåvarande politiska majoriteten i Mål och budget för 2022. Det är fortfarande lika relevant.

I september prognostiserade nämnden ett överskott på knappt 40 000 tkr. Vid ett ytligt betraktande kan det verka som om nämnden har en väl tilltagen budget, men huvudorsakerna till överskottet är, liksom förra året, ej budgeterade statsbidrag som inte hunnit motsvaras av förstärkt verksamhet, vakanta tjänster samt minskade kostnader för försörjningsstöd. Med detta beaktat är socialnämnden enligt vår bedömning fortfarande underfinansierad och ”effektiviseringsbetinget” på drygt 5 800 tkr riskerar att gå ut över viktig verksamhet.

Den verksamhet som inte är lagstyrd är i första hand det viktiga förebyggande arbetet, t.ex. öppna förskolan, föräldrastödet och det våldsförebyggande arbetet i Tåget/MVP. Enligt den nya socialtjänstlagen, som ska träda i kraft 1 juli 2025 ska även det förebyggande arbetet bli obligatoriskt. Även om det är svårt att mäta är de flesta överens om att nedskärningar på detta område är både humanitärt och ekonomiskt oförsvarbara. Ett minskat förebyggande arbete leder till att fler hamnar i svåra sociala problem, missbruk och kriminalitet med samhällskostnader som mångdubbelt överstiger de kortsiktiga kostnadsminskningarna. Det våldsförebyggande arbetet är också viktigt i kampen mot det hedersrelaterade våldet.

Avgiften för familjerådgivningen, som drivs tillsammans med Huddinge, är 350 kr per tillfälle. Vi ser verksamheten som en viktig del av det förebyggande sociala arbetet som motverkar framtida missförhållanden och därmed sociala kostnader. Därför vill vi sänka avgiften till 200 kr.

Botkyrka kommun står inför utmaningar med att tillhandahålla tillräckligt många och kompetenta gode män. Bristen på gode män, liksom variationer i deras kompetens och tillgänglighet, leder ibland till att människor inte får det stöd de behöver. Detta kan få allvarliga konsekvenser för deras livssituation och försämra kommunens möjligheter att ge ett effektivt och rättssäkert stöd. Möjligheten att införa en modell med kommunalt anställda gode män och förvaltare bör utredas och pilotverksamhet för att testa modellen genomföras.

2022 fick kultur- och fritidsnämnden en ramhöjning med 3 000 tkr för höjda föreningsbidrag. Någon motsvarande höjning av bidragen till de föreningar som söker sina bidrag av socialnämnden gjordes inte då och inte heller 2023 eller 2024. Socialnämnden föreningsbidrag har varit i princip nominellt oförändrade under ett antal år, samtidigt som inflationen ökat kostnaderna. Vänsterpartiet tillför socialnämnden 1 000 tkr för att stärka socialnämndens föreningsbidrag.

Vänsterpartiets bedömning är att Botkyrkas socialförvaltning på intet sätt är ineffektiv – tvärtom – utan är kraftigt underfinansierad sett till de faktiska behoven. I syfte att både klara den lagstyrda verksamheten utan avsteg från kvalitet och rättssäkerhet och samtidigt stärka det förebyggande arbetet tillförs nämnden 9 000 tkr.

15 000 tkr föreslås utan motivering överföras till kontot till KF/KS förfogande. Medlen ska kunna avropas av socialnämnden om det krävs för en budget i balans. Vänsterpartiet ser ingen poäng med en sådan manöver och föreslår att medlen stannar i nämndens budget.

Totalt tillförs nämndens driframar 24 000 tkr.

Vård- och omsorgsnämnden

Under den förra mandatperioden drabbades Botkyrkabor med behov av stöd och omsorg inte bara av en pandemi, utan också en omfattande utförsäljning av hemtjänsten till privata vinstdrivande aktörer. Efter ett antal år av underfinansiering och ständiga effektiviseringskrav har verksamhetsområdet alltså ytterligare dränerats på resurser. Vänsterpartiet fortsätter att motsätta sig denna utveckling och vill se ett återtagande av den splittrade hemtjänsten till egen regi.

Vi är också starkt kritiska till den kraftigt underdimensionerade boendeplaneringen, som länge resulterat i att många kommuninvånare med omsorgsbehov måste flytta till ett boende utanför kommunen. Även om läget förbättrats för vissa typer av boenden kvarstår platsbrist för andra. I stället för att planera för det faktiska behov som befolkningsutvecklingen förutspår, med en möjlighet att hyra ut platser till närliggande kommuner om beläggningen skulle visa sig lägre under en period, så väljer man att fortsätta köpa dyra externa platser. En successiv förändring från privata, vinstdrivna aktörer till kommunala vårdgivare bör genomföras.

2025 åläggs nämnden ett effektiviseringsbeting på 14 758 tkr. Vänsterpartiet föreslår att det tas bort.

Glädjande nog blir fler med psykisk sjukdom och psykisk ohälsa äldre. Detta trendbrott skapar dock betydande utmaningar både inom LSS och äldreomsorgen, särskilt inom demensvården. Vi ser tydligt att människor lever längre och att gruppen äldre-äldre växer, vilket sätter stora krav på kommunerna. För att möta dessa behov krävs ökad rekrytering av personal och åtgärder för att behålla den personal som redan finns, bland annat genom förbättrade löne- och utbildningsmöjligheter.

Vänsterpartiet föreslår också ett pilotprojekt med arbetstidsförkortning på ett vård- och omsorgsboende. Syftet med detta är inte bara att göra kommunen mer attraktiv som arbetsgivare, utan också att förbättra de anställdas hälsa. Minskad sjukfrånvaro och ökad personalnärvaro kan i längden leda till kostnadsbesparingar, vilket skulle kunna väga upp de initiala utgifterna för ett sådant pilotprojekt. För 2025 tillförs nämnden 2 000 tkr.

Sammanlagt tillförs nämndens driftram 16 758 tkr.

Valnämnden

Vänsterpartiet föreslår inga ändringar av valnämndens budgetramar (ingår i kommunstyrelsens ram).

Revisionen

Revisionens budget föreslås minskas med 600 tkr. Någon motivering ges inte. Tvärtom redovisas i handlingarna en röd ökade krav och förväntningar på revisionen. Till skillnad från tidigare år ges heller ingen kompensering för pris- och löneökningar ("Förutsättningar" i april var siffran 112 tkr). Till skillnad från merparten av övriga verksamheter görs ingen volymuppräknning baserad på befolkningstillväxt. Någon omedelbar koppling mellan befolkningsökning och revisionens kostnader finns inte, men en växande befolkning innebär att den kommunala verksamheten växer och därmed också revisionens granskningsfält. Vi föreslår därför att revisionens driftram tillförs 50 tkr. På sikt bör en promille av de totala verksamhetskostnaderna vara riktpunkt för revisionens budget.

Totalt tillförs revisionens driftram 762 tkr.

Kommundelsnämnd Tullinge

Förslaget att införa en kommundelsnämnd i Tullinge, vilket inte tillkommit utifrån demokrati-, jämlikhets- eller effektivitetsaspekter utan är betalning till Tullingepartiet för dess stöd till den styrande högerminoriteten, bör avslås.

En kommundelsnämnd, med lokalt ansvar för stadsmiljöfrågor och delar av kultur- och fritidsverksamheten, riskerar att bidra till en fragmentarisering av förvaltning och verksamhet, ett försvårande av kommunövergripande prioriteringar samt motverka ett sammanhållet Botkyrka. Förhoppningar om stärkt lokal demokrati och medborgarinflytande är bara just förhoppningar. Någon analys av de socioekonomiska effekterna av nämndens inrättande har inte gjorts, men det finns skäl att anta att nämnden snarast kommer att öka de socioekonomiska inflytandeklyftorna. Netto ökar kostnaderna för kommunen (och skattebetalarna) med ca 5 mkr, pengar som skulle kunna komma till bättre

användning i en långsiktig demokratisatsning i hela kommunen (se Kommunstyrelsen).

Omfördelningen av driftframar från samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen, totalt 65,1 mkr förs tillbaka till respektive nämnd tillsammans med ramarna för budgeterade projekt ("Övriga prioriteringar") samt volym- och löne- och prisuppräknningar.

Investeringsplanen

Vänsterpartiet anser att gångvägen runt Tullingesjön är olämplig ur miljösynpunkt genom intrång i delvis orörda naturmiljöer och att projektet som har en total budget på 16 000 tkr (5 300 tkr för 2025) är ett rent slöseri med resurser och bör avbrytas. Bland andra miljö- och klimatskadliga projekt under planperioden återfinns ett antal konstgräsplaner, där uppvärmning av planen i Storvreten ligger i budget för 2025 med 2 800 tkr. I stället för de re-investeringar i gamla konstgräsplaner som ligger i planen är det dags att vi börjar byta våra gamla konstgräsplaner mot äkta gräs eller grus för att minska miljöpåverkan och skapa klimatresiliens. För att hantera klimatkrisen behöver vi leva i större samklang med naturen på den plats där vi befinner oss. Det innebär t.ex. att vi anpassar våra fritidsaktiviteter efter rådande väder och säsong, snarare än att använda stora mängder energi och naturresurser för att skapa artificiella miljöer och förhållanden. Därför vill vi även stryka utvecklingen av konstsnöanläggningen på Lida (etapp två) som ligger i budget för 2025 med 15 000 tkr. Vi menar också att ytterligare ansträngningar måste göras för att effektivisera byggandet, bl.a. genom industriellt byggande istället för traditionellt platsbyggande och genom en effektivare kommunal planering. Vi ser det också som avgörande att våra investeringar fullt ut överensstämmer med och understödjer kommunens klimatstrategi bland annat genom att livscykelanalyser används för att styra materialval och produktionsmetoder.

Teknik och fastighetsnämndens investeringsplan tillförs 5 000 tkr för energisparåtgärder 2024 och ytterligare 5 000 tkr för 2025 och 2026 samt 17 000 tkr 2025 för inledande investeringar i energiproduktion och energilagring. Klimatanpassningsprogrammet bör tidigareläggas och investeringen blir då 5 000 tkr 2024 och lika mycket 2025 i stället för 2025 och 2026.